

WYKŁAD
OBRZĘDÓW KOŚCIELNYCH

NA

ŚWIĘTA CAŁEGO ROKU.

Wydanie drugie.

ŻYTOMIERZ.

Drukarnia sukcesorów S. Brodowicza..

1887.

LICET IMPRIMATUR

Datum Żytomiriae, die 18 Julii, 1887 anno.

S. M. Kozłowski. Eppus-mp.

(L. S.)

Pro Secretario Curiae dioecesanæ M. Rusiecki, S. Th. M.

Дозволено цензурою.

Кієвъ, 23 Іюля 1887 года.

PRZEDMOWA.

Kościół święty Rzymsko-Katolicki w dorocznem nabożeństwie podaje wyznawcom swoim do rozpamiętywania cały ogół prawd i tajemnic Boskiej Chrystusowej Religji. Przez uroczysty obchód świąt pragnie ich zachęcić do tego, ażeby rozważając pilnie przedmiot i ducha każdego nabożeństwa, starali się coraz dokładniej poznać nieskończoną dobroć Boga, jednego w naturze a troistego w osobach, okazaną ku rodzajowi ludzkiemu w dziele stworzenia, odkupienia i poświęcenia, i pobudzali się do okazywania Mu wdzięczności i miłości wzajemnej przez synowskie posłuszeństwo Jego woli, o której Duch Święty tak wyrzekł przez Apostoła: „*Albowiem ta jest wola Boża, poświęcenie wasze.* (1 Tess. 4).

Święta jedne są *obowiązkowe* t.j. takie, w które wierni obowiązani są, tak jak i w każdą niedzielę, nabożnie słuchać Mszy świętej i wstrzymywać się od służebniczych robót. Drugie zaś w tem znaczeniu zowią się *kościelnymi*, że stanowią przedmiot kościelnego nabożeństwa, lecz nieobowiązują wiernych pod winą grzechu, do znajdowania się na Mszy świętej i zawieszania zwykłych całodziennych zatrudnień.

Kalendarz kościelny wskazuje porządek świąt religijnych, które Kościół ś. rozłożył na wszystkie dni roku, i które rozpamiętywa w codziennem swoim dorocznem nabożeństwie. W taki sposób ukazując na główny przedmiot dorocznych uroczystości, i oznaczając imiona Świętych podanych do naśladowania, wciąż przypomina wyznawcom swoim główne środki zbawienia i skuteczne pobudki do gorliwego pracowania nad osiągnięciem tego najwyższego ich celu; jest zatem ten kalendarz dla pielgrzymów na tej ziemi jakby przewodnikiem w podróży do nieba.

Załączamy tutaj i krótką wiadomość o symbolicznem znaczeniu niektórych rysunków, znajdujących się w tej książeczce.

Osoba modlaca się, z rozpiętymi i wzniesionymi rękami, oznacza tu *Święty Powszechny Kościół*, który sprawuje na ziemi poselstwo Chrystusa Pana, najwyższego pośrednika między Bogiem a ludźmi.

Postać Chrystusa nauczającego, trzymającego w lewej ręce księgę otwartą i mającego u nóg swoich skrzypce, upełnioną ewangeliją, wyraża tę myśl, że On przyniósł światu pełność prawdy, której niespożyta jest dzielność i trwałość.

Monogram t. j. dwie greckie litery, *ch* i *r*, tak razem złożone, iż jednym znakiem wyrażają imię i krzyż Chrystusa. Winne latorośle i kłosy zboża, albo gałązki palmowe i oliwne obok monogramu, przypominają prawdę, że Jezus Chrystus w Sakramencie ołtarza stał się pokarmem i napojem dusz naszych, i że jest zwycięzcą śmierci i piekła, i dawcą prawdziwego pokoju tym, którzy starają się być Jego naśladowcami, jak sam wyrzekł o tem: „Uczcie się odemnie, żem jest cichy i pokornego serca, a znajdziecie odpoczynek duszom waszym.”

Ryba, jest godłem Chrystusa i chrześcijan. Greckie litery nazwy ryby (*ichtus*), stanowią początkowe litery tych słów: Jezus Chrystus, Syn Boży, Zbawiciel. Ryba, spoczywająca na kotwicy, wyraża że Chrystus jest mocą i nadzieją naszą. Ryba, mająca na sobie kosz z chlebem, oznacza Chrystusa, oddającego się nam na pokarm w Najświętszym Sakramencie. Na grzbiecie ryby pływający okręt lub łódź, oznacza, że Chrystus jest założycielem i fundamentem Kościoła świętego. Ryba, jest także symbolem chrześcijan; gdyż oni w wodach Chrztu świętego obradniają się na życie nowe w Chrystusie, i jak dla ryb woda, tak dla nich łaska Chrztu świętego, stanowi niezbędny warunek nadprzyrodzonego ich życia. Sam Zbawiciel w Ewangeliji przyrównywał królestwo niebieskie, t. j. Kościół swój na ziemi, „nie-wodowi zapuszczonego w morzu,” i zgromadzającemu ryby ze wszelkiego rodzaju, z których dobre wybierane są w naczyńcu, a złe przez wyrzucanie; podobnież w dzień sątu ostatecznego zostaną oddzieleni sprawiędliwi od grzeszników.

Z ryb morskich, delfin najczęściej przedstawiany był na pomnikach i natowidkach, dla tego, że jego swoboda i nieustraszonosć w czasie burz i nawałności, była jakby upomnieniem dla chrześcijan, iż i w czasie największych przesładowań i niebezpie-

czeństwo życia należy zachować spokój duszy, pokładając ufność w Tym, który wiatrom i morzu rozkazuje, a słuchają Go.

Lichtarz siedmioramienny, oznacza Chrystusa, jako pełnego łaski, na którym, według przepowiedni proroków, spoczął Duch Pański, siedmioraki w drzewach swoich; jest też godłem Chrystusa, jako ustanowiciela siedmiu śś. Sakramentów.

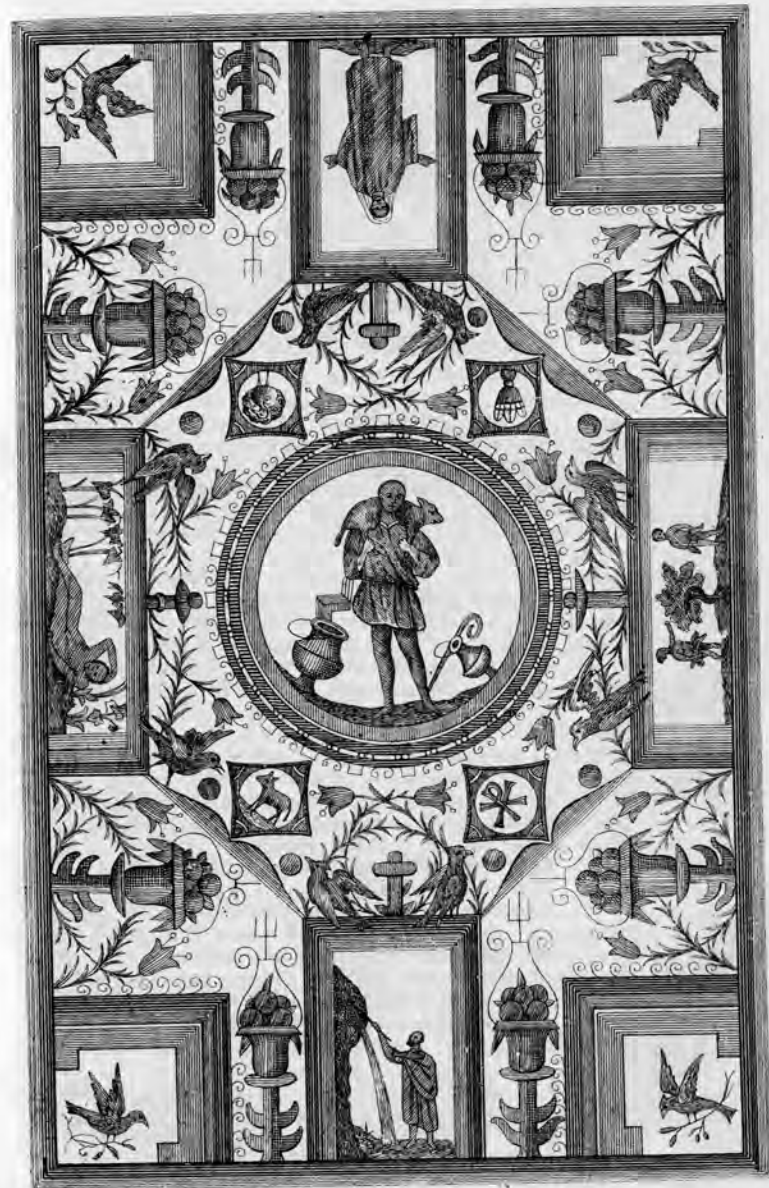
Baranek, jest symbolem Chrystusa, jako ofiary za nas. Baranek, noszący na sobie krzyż i chorągiewkę, lub awersję nad głowę, wyobraża Chrystusa Pana jako zwycięzcę, tryumfującego już w chwale niebieskiej. Baranek, jako symbol niewinności i prostoty ducha jest też godłem chrześcijan. Lew, jest symbolem mocy i czujności, a złyd jest godłem Chrystusa, nazwanego lwem z pokolenia Judy. Gołąb, jest godłem niewinności i łagodności i zwiastunem pokoju. Gołąb z gałązką oliwną w szponach lub dziobie, wyobraża duszę chrześcijańską, po odniesieniu zwycięztwie nad światem, ciałem i czartem, z ziemi wygnania wracającą do Chrystusa, królującego w niebie. Pelikan, jest symbolem największej macierzyńskiej miłości, i dla tego uważany jest za godło Chrystusa, dającego ciało swoje na pokarm uczniom swoim. Wół, godłem męczenników, pozobijanych dla chwały Chrystusa, a także Apostołów i wszystkich chrześcijan pracujących w winnicy Chrystusowej. Jeleń, godło duszy zostającej jeszcze na wygnaniu i doczesnej pielgrzymce, z utęsknieniem oczekującej niebieskiego spoczynku i orchlody. Kogut, symbol czujności. Paw, jest godłem zmartwychwstania.

Ptaki biorące napój z głębokiego naczynia, oznaczają chrześcijan, jako znajdujących najobfitsze duchowne pociechy w nauce boskiej Kościoła i świętych Sakramentach, i jako używających niewysłowionego szczęścia w chwale niebieskiej. Złyd psalmista Pański o przyszłych zmartwychwstałych Mesyjasza, tak się odzywał do Boga: „Będą upojeni hojnością domu twego, i strumieniem rozkoszy twoich napoisz je.

W zamieszczonyj tu rycinie dobrego pasterza, w krótkiej treści przedstawiono grzech pierwotny i całe dzieło stworzenia, odkupienia i poświęcenia. Oto: 1) Pomiędzy Adamem i Ewą drzewo zakazane do którego po owoc świąta rękę Ewa za namową węża kusiciela, 2) Jonasz spoczywający pod zeschłym bluszczem i osłaniający sobie rękami głowę przed upalem słonecznym, jest figurą śmierci i zmartwychwstania Chrystusa, według

jego, jak sam Zbawiciel wskazał na takie znaczenie posłannictwa Jonaszowego, tak mówiąc: „Albowiem jako był Jonasz w brzuchu wieloryba trzy dni i trzy noce: tak będzie syn człowieczy w sercu ziemi trzy dni i trzy noce.“ Jonasz także jako prorok zapowiadający Ninuićom kary Boże, jeśli się nie nawrócą, przywodzi na pamięć nieskończoną sprawiedliwość Boga i miłosierdzie, które najjawiej wydatniły się i spotkały się z sobą w tajemnicy męki Chrystusowej. 3) Mojżesz, uderzający laską o skałę i płynący z niej strumień wody—przypomina tę prawdę, że wskutek odkupienia najobsztsza łaska spłynęła na chrześcijan, która przywróciła im nadprzyrodzone życie i wyniosła ich aż na godność przysposobionego synowstwa Bożego. Święty Paweł Apostoł wyraźnie naucza, że: Skała była Chrystus, t. j. że owa skała, z której cudownie za uderzeniem laski Mojżesza, wypłynęła woda i służyła Izraelitom za napój na puszczy, była figurą skały duchownej, Jezusa Chrystusa, z którego boku na krzyżu wyszła krew i woda, jakby widzialne źródło nieprzebranych zasług i łask sakramentalnych. Przepowiadając o tem Izajusz prorok, tak się odzywał do przyszłych wyznawców Kościoła Chrystusowego: „Będziecie czerpać wody z radością ze źródeł Zbawicielowych.“ 4) Osoba modląca się z wzniesionymi rękami, oznacza tu Kościół święty, który przez udzielanie Chrztu i innych świętych Sakramentów, zastosowuje do każdego z chrześcijan łaski odkupienia, wysłużone przez Zbawiciela. Dla tego Apostoł narodów w osobie biskupów i kapłanów Nowego Zakonu, odzywa się w te słowa: „Tak niechaj człowiek o nas rozumie, jako o sługach Chrystusowych i szafarzach tajemnic Bożych.“

W ogólności sztuki piękne pierwszych wieków chrześcijaństwa, wyrażane w malowidłach i rzeźbach katakumb rzymskich, w sposób obrazowy i symboliczny przedstawiały do rozważania wszystkie prawdy wiary. Dla tego za przedmiot swój brały dzieje zdarzenia starego i nowego testamentu, i wszelkie istoty królestwa zwierzęcego, roślinnego i mineralogicznego, albowiem wszystko na świecie ma związek z Jezusem Chrystusem, pierwszym początkiem i ostatecznym końcem wszech rzeczy, i wszystko w Nim i przez Niego powinno służyć ku chwale Bożej i uszczęśliwieniu człowieka

DZIEŃ NIEDZIELNY.

W Nowym zakonie, Niedziela ustanowiona jest na dzień radoznego i świętego odpoczynku od ciężkich robót doczesnych, i razem na szczególne okazywanie miłości i wdzięczności ku Bogu w Trójcy Świętej Jedynemu za dobrodziejstwa okazane nam w dziele naszego stworzenia, odkupienia i poświęcenia. Ztąd dzień niedzielny szczególnie poświęcony jest nabożeństwu do Trójcy Przenajświętszej, i święcenia dnia tego jest obrazem tej błogosławionej radości i pokoju, jakiego nieprzerwanie używają Święci w niebie, i w zachwycie miłości wspólnie z Aniołami wysławiają nieogarnioną wielkość Boga w Trójcy jedynej, śpiewając nieustającym głosem: *Święty, Święty, Święty Pan Bóg zastępów: pełne są niebios i ziemia majestatu chwały jego.*

Na podobieństwo niedzieli, Kościół rządzony Duchem Świętym postanowił i niektóre inne doroczne Święta, przeznaczając je ku szczególniejszemu rozpamiętywaniu przedniejszych tajemnic Chrystusowej religii, lub ku większemu uczczeniu cnót i zasług Najświętszej Maryji Panny i innych Świętych Pańskich. Dla należytego obchodu Niedzieli i innych Świąt, Kościół święty oprócz wstrzymywania się od ręcznej pracy najściślej obowiązuje wszystkich chrześcijan do nabożnego słuchania Mszy świętej; czy raczej pragnie najgoręcej tego, aby znajdowali się na całym publicznym nabożeństwie, którego najgłówniejszą częścią jest Ofiara Mszy świętej, lecz składowymi jego częściami są

także Nieszpory i inne wspólne modły, spiewy, processje, kazania i nauki. Życzy także tego, ażeby wierni, jeżeli już nie mogą codziennie, to przynajmniej w te dni poświęcać pewien czas na pobożne rozmyślenia, czytanie religijnych książek, i wykonywanie uczynków miłosiernych, odnoszących się do ciała i duszy bliźniego.

W Niedziele i Święta, zawieszając zwykłe nasze zatrudnienia w celu większego uczczenia Boskiego majestatu, już tem samem wyróżniamy te dni od innych i wyłącznie niejako poświęcamy je Bogu. Przez uczestniczenie zaś w publicznem nabożeństwie kościelnem, w szczególniejszy sposób okazujemy Bogu cześć wewnętrzną i zewnętrzną; a przez to samo ożywiamy w sobie wiarę, nadzieję i miłość ku Niemu, pobudzamy się do większego szanowania godności własnej i bliźnich, i zachęcamy się do gorliwszego czuwania i pracy, nad uświętobliwieniem swej duszy. Takie przeto święcenie niedziel i innych uroczystości kościelnych, jest publicznem wyznaniem naszej wiary i razem jawnym dowodem życia w nas tej, że wiary.

W Niedziele, kapłan rozpoczynając nabożeństwo pokrapia lud zgromadzony wodą święconą, przy śpiewie psalmu: *Zmiłuj się nademną Boże... pokropisz mię a będę oczyszczony* i t. d. Przypomina przez to wiernym obowiązek zachowania niewinności odebranej na Chrzczenie świętym i oczyszczenia sumienia przez pokutę; i dla tego uroczyste to pokropienie odbywa się w Niedziele, jako pamiątkę zmartwychwstania Pańskiego, będącego figurą powstania naszego z grzechu do nowego życia łaski.

NIEDZIELA I ADWENTU.

Adwentem czyli z łacińskiego *Przyjściem* zowie się cztero-tygodniowy okres czasu, poprzedzający Święto przyścia na świat czyli Narodzenia Jezusa Chrystusa. Z powodu rozpamiętywania pierwszego miłosierne go przyścia Zbawiciela, Kościół ś. przypomina także wiernym w pierwszą niedzielę Adwentu i przyście tegoż Zbawcy powtórne, jako sprawiedliwego Sędziego, aby tym sposobem obudzić w ich sercach razem z nadzieją bojaźń zbawienną. Jak w celu lepszego przygotowania wiernych do godnego obchodu niektórych główniejszych uroczystości, postanowione są wigilje, a przed Zmartwychwstaniem Pańskiem post Wielki; tak też wielkie i radośne święto Narodzenia Pańskiego poprzedza Adwent, to jest czas dłuższych modłów, umartwień i pokuty; ze Ś. Janem Chrzcicielem poprzednikiem Chrystusa. Kościół ś. woła nie jako do nas (Mat. 3): *gotujcie drogę Pańską; proste czyńcie ścieżki jego*. Ztąd w tym czasie używa się ubiór kościelny koloru fioletowego, będącego symbolem żałoby i pokuty; opuszcza się we mszy radośny śpiew: *Gloria in excelsis*, i w Jutrzni *Te Deum*, odmawia się jednak *Allchuj*, dla okazania, iż nadzieja przyścia Odkupiciela napelnia nas zbawienną radością. We środy i piątki Adwentowe zalecony jest post ścisły; zakazane są tańce, wesela i publiczne zabawy.

Przy rozważaniu w tym czasie dobrodziejstwa Wcielenia, w celu oddania należytej czci Zbawicielowi w łonie jego matki i uwielbienia tej niepojętej Jego miłości, przez którą opuścił stolicę

swojej chwały, a zamknął się, jakby w ciemnym więzieniu, we wnętrznościach jednego ze swoich stworzeń, i razem też dla uczczenia wielkiej godności macierzyństwa Boskiego, rano przed świtaniem śpiewa się Msza ś. do N. Marji Panny zwana *Roratami*, dla tego, iż się zaczyna od tych słów, *Rorate coeli*, to jest: *Spuście rosę niebiosu, i obłoki wydajcie sprawiedliwego* i t. d. Lekcja tej mszy wzięta jest z Izajasza proroka (Iz 7): *Oto Panna pocznie i porodzi Syna, i nazwane będzie Imię Jego Emmanuel*, to jest: *Bóg-człowiek*. Zapalona świeca na ołtarzu, wyższa nad inne, wyobraża N. Marją Pannę, jakby jutrzenkę, za którą rychło oczekiwane jest słońce sprawiedliwości, Jezus Chrystus z niej narodzony.

Od pierwszej niedzieli Adwentowej zaczyna się nowy rok kościelny, w ciągu którego przez nabożeństwa niedzielne i świąteczne i przez towarzyszące im święte obrzędy, przedstawiają się pamięci i rozważaniu wiernych synów Kościoła wszystkie Tajemnice i Artykuły wiary naszej.

NIEPOKALANE POCZĘCIE N. M. P.

Zasadniczą prawdą Religji chrześcijańskiej jest to, że człowiek przez grzech pierworodny wszystko, co miał, utracił, i że jedynie tylko przez zasługi Jezusa Chrystusa mógł wszystko odzyskać i w rzeczy samej odzyskał. Łaska chrztu ś. płynąca z zasług Zbawiciela gładzi grzech pierworodny, który ze wszystkimi swoimi następstwami (jakimi są: niewiedomość, pożądliwość, śmierć doczesna i wieczna), od pierwszego Adama przechodzi na każdego z jego potomków. Jedna tylko najświętsza Matka Odkupiciela nie została pokolana tym grzechem: albowiem *Najbłogosławiejsza dziewica Maryi w pierwszej chwili swego poczęcia była szczególniejszą Boga wszechmocnego łaską i przywilejem, ze względu na zasługi Jezusa Chrystusa Zbawiciela rodu ludzkiego, od wszelkiej zmaży pierworodnej winy zachowaną i wyjętą.* (Dogm. określ. Piusa IX 8 Grudnia 1854 roku).

Od wieków przejrawszy Bóg dzieło odkupienia, przeznaczył i wybrał na Matkę Jednorodzonego Syna Swojego Maryją Pannę. Żeby się stała godną tak niepojętej godności macierzyństwa Boskiego, Bóg zlał na nią skarby łask swoich; i oto już pierwsze chwile jej życia, samo już jej Poczęcie udarował nadzwyczajną i najosobliwszą łaską. Najśluszniej przeto zdumiewając się nad hojną dobrocią Boga, który tak wiele wyniósł podobne nam stworzenie, powinniśmy się weselić niewymówną radością z tak niepojętego szczęścia i chwały Maryi: albowiem

w osobie tej Bogarodzicielki ludzka nasza natura spowinowaconą została z Bóstwem Jezusa Chrystusa, i przez to uczczoną i wywyższoną nad wszystko co nie jest Bogiem. Z najżywszą przeto wdzięcznością mamy obchodzić doroczną pamiątkę Niepokalanego Poczęcia najświętszej Bogarodzicy, i usiłując naśladować jej najdoskonalszą niewinność życia, odnawiamy mocne postanowienie unikania wszelkiego grzechu—gdyż w Komunii S. przyjmujemy do serca tego samego Boga, którego Marja Panna jest Matką.

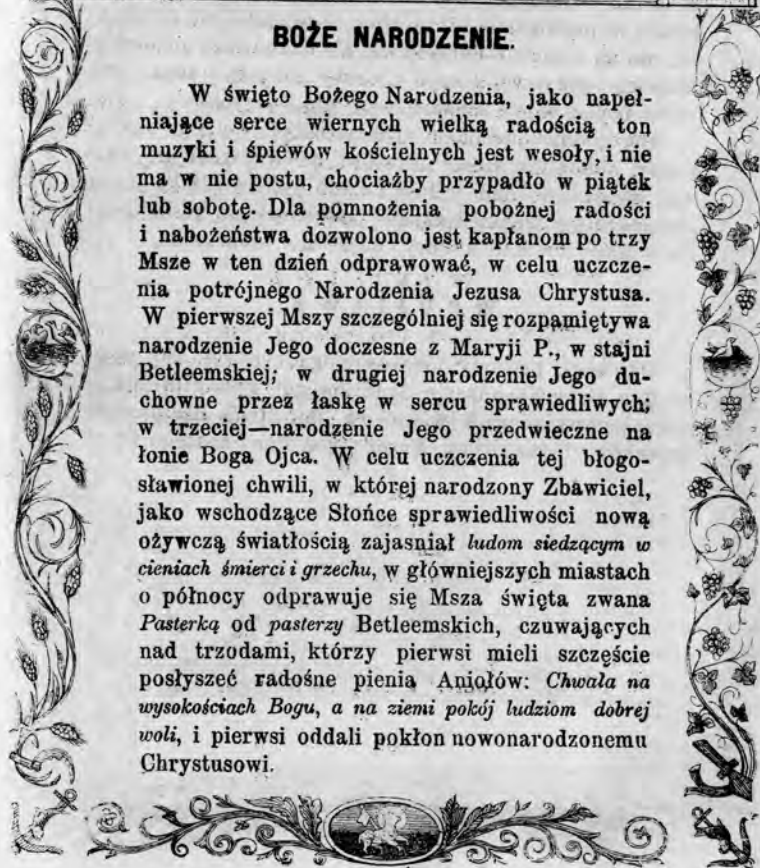
Modlitwa.

Boże, któryś przez Niepokalane Dziewicy Poczęcie godne Synowi Twojemu przygotował mieszkanie: pokornie prosimy; ażebyś, jak ją dla przewidzianych zasług śmierci jej Syna, zachowałeś od wszelkiej zmyzy, tak i nam za jej przyczyną dozwolił czystymi przyjść do Ciebie. Przez tegoż Jezusa Chrystusa Pana naszego. Amen.

BOŻE NARODZENIE.

W święto Bożego Narodzenia, jako napełniające serce wiernych wielką radością ton muzyki i śpiewów kościelnych jest wesół, i nie ma w nie postu, chociażby przypadło w piątek lub sobotę. Dla pomnożenia pobożnej radości i nabożeństwa dozwolono jest kapłanom po trzy Msze w ten dzień odprawować, w celu uczczenia potrójnego Narodzenia Jezusa Chrystusa. W pierwszej Mszy szczególnie się rozpamiętywa narodzenie Jego doczesne z Maryji P., w stajni Betleemskiej; w drugiej narodzenie Jego duchowne przez łaskę w sercu sprawiedliwych; w trzeciej—narodzenie Jego przedwieczne na łonie Boga Ojca. W celu uczczenia tej błogosławionej chwili, w której narodził Zbawiciel, jako wschodzące Słońce sprawiedliwości nową ożywczą światłością zajasniał ludom siedzącym w cieniach śmierci i grzechu, w główniejszych miastach o północy odprawuje się Msza święta zwana Pasterką od pasterzy Betleemskich, czuwających nad trzodami, którzy pierwsi mieli szczęście posłyszeć radośne pienia Aniołów: *Chwała na wysokościach Bogu, a na ziemi pokój ludziom dobrej woli*, i pierwsi oddali pokłon nowonarodzonemu Chrystusowi.

Jezus Chrystus przyszedł na świat w stajence i we żłobie, w największym poniżeniu i ubóstwie: aby pocieszył ubogich i wzgardzonych u świata, i aby pokazał skażonemu światu, że prawdziwie dobra, mogące uszczęśliwić człowieka, nie są ziemskie i zmysłowe, ale duchowne i niebieskie. Zbawiciel przyszedł leczyć choroby umysłu i serca nie tylko boską swoją nauką i łaską, ale i przykładem.

Aby godnie obchodzić uroczystość dzisiejszą, powinniśmy, składając dzięki Jezusowi, że przyszedł nas zbawić, obudzać w sobie miłość i cześć dla dzieciątka Jezus złożonego we żłobie, i czynić postanowienie naśladować go w Jego cnotach pokory, ubóstwa i umartwień.

Modlitwa.

Daj nam, prosimy, Wszechmogący Boże, aby nowe według ciała Narodzenie Syna Twego wybawiło nas od tego jarzma niewoli, w którym tak długo dla naszych grzechów zostawaliśmy. Przez tegoż Pana naszego i t. d.

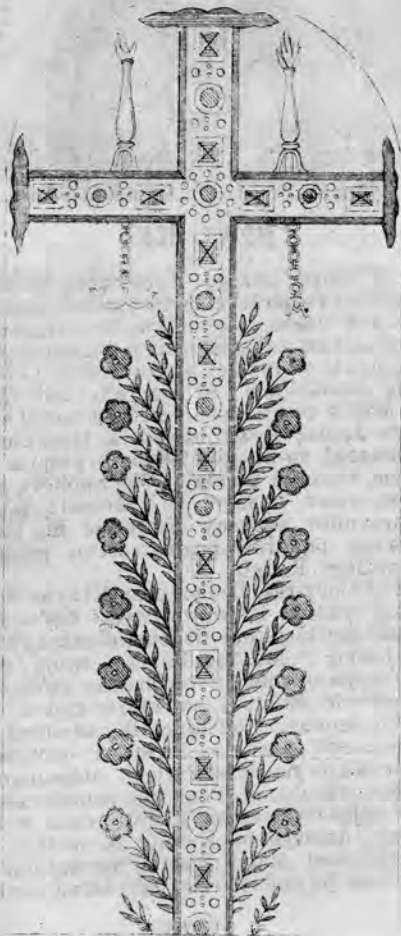

NOWY ROK.

W dzień Bożego Narodzenia Kościół ś. szczególniej rozważał niepojętą miłość Boga, dla której tak dalece się uniżył, iż nawet został podobnym nam człowiekiem; w dzisiejszem zaś nabożeństwie wyraźniej okazuje cel, dla którego stał się człowiekiem, to jest, aby nas zbawił. Gdyż dzisiaj Syn Boży cierpieć już zaczął i przyjął imię Jezusa czyli Zbawiciela. Dziś Chrystus Pan pokazał, że on jest jedynym naszym Zbawicielem, i razem poddając się z pokorą prawu Mojżeszowemu, nauczył, że zbawienie to jakie nam przyniósł, możemy otrzymać nie inaczej, jak przez pokorne posłuszeństwo przepisom Boskiej Jego Religji.

Jezus Chrystus, będąc prawdziwym Bogiem stał się razem i prawdziwym człowiekiem: w jednej Boskiej swej Osobie połączył dwie natury, boską i ludzką. Bóstwo swoje okazał dziś, przyjmując imię wszechmocne, które zdolne było zbawić świat, i na które kłękać miało wszelkie kolano. Poddając się zaś obrządkowi przepisanejmu prawem Mojżesza, pokazał, że jest prawdziwym człowiekiem, obiecany potomkiem Abrahama. Ponieważ człowieczeństwo swoje wziął z jestestwa Marji, przeto w nabożeństwie dzisiejszem Kościół ś. oddaje cześć i Najświętszej Marji Pannie, rozważając nieskończoną jej godność macierzyństwa Boskiego.

Krzyż jest drzewem żywota i światłością świata.

ŚWIĘTO TRZECH KRÓLÓW.

Uroczystość Bożego Narodzenia przypomina nam, że Bóg przychodzi do nas, bo bez niego nie pożytecznego do zbawienia uczynić nie możemy; dzisiejsze święto wskazuje to, iż i *my do Boga iść powinniśmy*, albowiem zbawić nas bez nas nie może. I w ciągu dalszych uroczystości rocznego nabożeństwa Kościół ś. wciąż przedstawia nam tę prawdę, że powinniśmy starać się o zbawienie przez współdziałanie z naszej strony z łaską Bożą, przez utrzymanie w nas nowego życia łaski za pomocą tych wszystkich środków, które podaje nam religia, a którymi są: nauka Jezusa Chrystusa, ogłaszana w jego Kościele, która jak się wyraża Pismo ś. jest *światłością nogom naszym*, to jest mądrością nieomylnie wskazującą nam postępowanie czyli powinności nasze względem Boga, bliźnich i siebie samych; także łaska Chrystusowa, płynąca z zasług męki jego, której stajemy się uczestnikami przez ofiarę Mszy ś. święte Sakramenta, modlitwę, post, jałmużnę i inne dobre uczynki.

Uroczystość dzisiejsza zowie się świętem *Trzech Królów* dla tego, że według starożytnych podań, Magowie ci, czyli Mędrcy Wschodu, którzy oddali pokłon nowo-narodzonemu Mesjaszowi, byli królami, i było ich trzech: Kaspar, Melchior i Baltazar. Także uroczystość ta zowie się świętem *Zjawienia* czyli *Objawienia się Pańskiego*; albowiem w tym samym dniu, lubo nie w jednym roku, Jezus Chrystus objawił ludziom chwałę Bóstwa swego: 1) przez cu-

downą gwiazdę i natchnienia swej łaski; 2) przez przyjęcie chrztu ś. Jana, w czasie którego otworzyły się niebiosy i dał się słyszeć głos z nieba; 3) przez pierwszy publiczny cud w Kanie Galilejskiej. Wszystkich tych trzech tajemnic obchodzi się dziś pamiątka. Lecz w kościele Wschodnim celniejszym przedmiotem nabożeństwa jest chrzest, i dla tego święcą dziś wodę, czyli tak zwany Jordan; Kościół zaś zachodni szczególniej rozpamiętywa pamiątkę powołania pogan, w osobie śś. trzech Królów, do wiary Chrystosowej i złożonego przez nich hołdu Boskiej czci Zbawicielowi, przeto poświęca się dziś złoto, kadzidło i myrrę na pamiątkę darów, które oni w ofierze złożyli Jezusowi. Dary te podług rozumienia Ojców Świętych, miały tajemnicze znaczenie. Ofiarowano Chrystusowi Panu złoto, jako Królowi założycielowi powszechnego Kościoła, duchownego królestwa na ziemi; kadzidło jako Bogu; myrrę używaną przy balsamowaniu ciała, jako człowiekowi, mającemu uleść śmierci. Także upominki te śś. Królów były niejako godłem ofiar wewnętrznych, które codzienne należy składać Jezusowi: złoto miłości, kadzidło modlitwy i myrrę umartwienia.

Stosownie do ducha nabożeństwa, powinniśmy dziś dziękować Bogu za niewysłowioną jego łaskę powołania nas do wiary świętej, odnawiać postanowienie coraz pilniejszego uczenia się i poznawania nauki tejże Wiary, i urządzania stale podług niej swojego życia.

OCZYSZCZENIE N. M. P.

Święto dziesiąte zowie się *Oczyszczeniem N. M. Panny* dla tego że Marja przez posłuszeństwo prawu Mojżeszowemu, 40-go dnia po urodzeniu Syna stawiała się w kościele Jerozolimskim, w celu oczyszczenia się i złożenia przepisanych ofiar. Nazywane jest także *Ofiarowaniem Jezusa*, gdyż w dniu swego oczyszczenia N. Matka ofiarowała Syna swego w kościele i okupiła go, według przepisów Zakonu Starego Grecy nazywają to święto *Hipapante*, co znaczy *Spotkanie*, albowiem święty starzec Symeon i Anna prorokini spotkali dzieciątko Jezus w świątyni, gdzie było ofiarowane przez pobożnych rodziców.

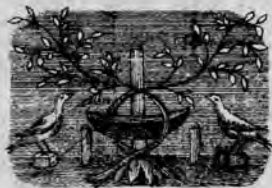
Marja Panna, jako najświętsza i najczystsza, nie była objęta prawem oczyszczenia, jednakże, żeby nie ściągnąć na siebie pozeru przestępstwa i nie dać przez to zgorszenia, zachowała je, dając tem przykład doskonałej pokory, postuszeństwa, i miłości zbawienia bliźnich. Naucza także matki Chrześcijańskie, aby, po otrzymaniu dzieci, składały Bogu w kościele hołd czci i dziękczynienia, i poświęcały Mu, jako Stwórcy i Pannę, wszystkie swe dzieci i całą rodzinę.

Chrystus Pan dobrowolnie wypełniając dzisiaj prawo starego Zakonu o ofiarowaniu Bogu pierworodnych, w osobie swojej ofiarował Bogu Ojcu wszystkich chrześcijan, tych *pierworodnych*, to jest najmilszych i uprzywilejowanych synów Bożych, którzy przez wiarę, nadzieję i miłość mieli być z nim spojeni.

W dniu Oczyszczenia N. M. P. odbywa się procesja z zapalonemi świecami, na wyrażenie radości, że Jezus Chrystus, prawdziwa *światłość świata*, zajasniał rodzajowi ludzkiemu, i w celu ubłagania Boga, aby serca wiernych łaską zwoją oświecił i zapalał miłością. Przed procesją poświęcają się te świece, które u nas zowią się *gromnicami*, bo Jezus Chrystus przez nie oznaczony, zwyciężywszy i zgromiwszy dusznego naszego nieprzyjaciela, oświecił nas boską swoją nauką, i zasługami swej miłości zapewnił dla nas chwałę, czyli szczęście wieczne w niebie. I w tem znaczeniu *ś. Symeon* nazwał Chrystusa Pana *światłością i chwałą naszą*. Ztąd bliskiemu skonania chrześcijaninowi daje się w rękę zapalona gromnica, aby on, ożywiwszy w sobie wiarę i ufność ku Zbawicielowi, który jest jego Odkupieniem czyli *światłością* mającą *świecić mu na wieki*, nie lękał się śmierci, lecz raczej, jak *ś. Symeon*, pragnął umrzeć, aby wiecznie już być z Chrystusem. Z tej także przyczyny, że gorejąca świeca wyobraża Chrystusa, to słońce sprawiedliwości, upowszechnił się pobożny zwyczaj mówienia przy wnoszeniu światła do mieszkania, *niech będzie pochwalony Jezus Chrystus*.

ŚWIĘTO Ś. JÓZEFA OBLUBIEŃCA N. M. P

Ś. Józef w godności po N. Marji Pannie przewyższył wszystkich Patryarchów i innych Świętych, albowiem on jeden zasłużył być domniemanym ojcem Syna Bożego, pierwszym świadkiem tajemnic dzieła odkupienia, oblubieńcem, wiernym stróżem anielskiej czystości Bogarodzicy, opiekunem i karmicielem ubożego w ciele Boga, Zbawiciela świata, głową i rządcą najświętszej na ziemi rodziny. Najświętsza Marja Panna okazywała mu, jako swemu małżonkowi największe uszanowanie i posłuszeństwo, i Pan Jezus był mu poddany. O życiu jego, między innymi, tak mówi X. Piotr Skarga (w Żywotach ŚŚ. na dzień 19 Marca):

„Józef Oblubieniec i Małżonek kwiatu czystości niezwiędłej Panny Bogarodzicy, Pochodził z królewskiego rodu Dawidowego, ale tak zubożałego, iż Józef żywił się potem czołą swego w ubogiem rzemiośle cieśli. A to się działo w tajemnicy, aby nasz Król nieba i ziemi, rodząc się z Dawidowego domu, krew tylko z niego brał, a zacności i panowania świeckiego nie brał, ubogim i wzgardzonym dla nas i na służbie naszej być chciał a do innego nam wiecznego królestwa i sławy i cności przenieść się, i tą nam świecką gardzić swym przykładem i nauką kazał. Z czego jest upomnienie święte, aby nikt z urodzenia świeckiego, nadętości i chluby nie szukał, ani też ubogim i rzemieślniczym stanem nie gardził. Józef był doskonałym

przed Bogiem, i dla tego wybrany został, aby był ojcem mniemanym wiecznego Boga na ziemi. Dziewictwo swoje czystość cielesną od młodości aż do śmierci zachował. Wierny i mądry sługa Boży, wiernym był opiekunem Zbawiciela i miał nad nim ojcowską powagę.

Józef ś. przeniósł się do błogosławionej wieczności około tego czasu, kiedy Pan Jezus zaczynał publiczne opowiadanie swojej Ewangelji. W chorobie swojej i przy śmierci miał obecnych Jezusa Chrystusa i Marią Pannę, i był od nich pielęgnowany i pocieszany: śmierć zatem jego była najszczęśliwszą. Ztąd Szczególnie czczony jest jako patron szczęśliwej śmierci; a także ogłoszony jest patronem powszechnego Kościoła.

Modlitwa.

Boże, który z niewysłowionej Opatrzności, Świętego Józefa za Oblubieńca Najświętszej Matki Twojej obrales; spraw prosimy, aby ten był przyczyną naszym w niebie, którego jako opiekuna czcimy na ziemi. Który żyjesz i królujesz przez nieskończone wieki wieków. Amen.

ZWIASTOWANIE N. M. P.

25 Marca.

Najświętsza Marja Panna w pierwszej młodości swej uczyniła Bogu wieczny ślub panieńskiej czystości. Potem, idąc za głosem objawionej sobie woli Boga, poślubioną została ś. Józefowi, który także uczynił był ślub czystości i wierne go dochowywał. Bóg w wyrokach swoich postanowił, aby Marja Panną miała męża, nie przestając być nigdy Panną; gdyż chciał, aby tajemnica Wcielenia była ukryta przed światem do pewnego czasu,—aby pod osłoną małżeństwa została ocaloną sława najświętszej Panny i matki,—i aby Marja z opieki małżonka miała pociechę w utrapieniach, obrońcę i stróża swej panieńskiej czystości.

Najświętsza Marja Panna tak dalece chciała być wierną uczynionemu ślubowi wiecznej czystości, iż gotowa była raczej rzec się przywileju macierzyństwa Boskiego, niż ten ślub złamać. Dla tego, gdy Anioł zwiastował jej, iż pocznie i porodzi syna, który będzie razem synem najwyższego, zapytała: *jako się to stanie gdyż męża nie znam?* Upewniona zaś, iż pocznie syna nadprzyrodzonym sposobem, przez moc Ducha Świętego, uwierzyła słowom Anioła i w najgłębszej pokorze wyrzekła: *Oto ja służebnica Pańska, niechaj mi się stanie według słowa twego.* I w tej chwili spełniła się tajemnica Wcielenia Syna Bożego w żywocie Marji Panny. Prze-

dwieczne Słowo stało się ciałem, to jest druga Boska Osoba. Bóg Syn z jestestwa Marji wziął ciało ludzkie, czyli Bóg stał się człowiekiem i synem Marji. Marja więc Panna została Bogarodzicą, Matką Stworzyciela, Matką Odkupiciela! Trójca przenaświętsza czekała na zezwolenie Marji, przedstawicielki rodu ludzkiego; i Marja Panna przez swoje dobrowolne *niech mi się stanie*, wzięła stanowczy udział w dziele Odkupienia. I właśnie ta godność macierzyństwa Boskiego wynosi Marję Panne nad wszystkie stworzenia i najwięcej przybliża ją do Stwórcy. Dla tego Kościół nasz święty, po Bogu pierwszą jej cześć oddaje, zaleca wiernym, aby codziennie wzywali jej potężnej przyczyny i obrony, i tak wiele ustanowił świąt w roku dla uwielbienia Marji i rozważania jej pamiątek.

Tajemnica Wcielenia Syna Bożego, która w tym dniu zwiastował Anioł Gabriel N. Marji Pannie jest początkiem i źródłem wszystkich innych tajemnic. Dla codziennego jej rozpamiętywania, w celu podziękowania Jezusowi Chrystusowi za nieocenione dobrodziejstwo Wcielenia i uczczenia najczystszej Jego matki, pobożny jest zwyczaj odmawiania trzykroć na dzień, na głos dzwonu, modlitwy, zwanej *Anioł Pański*, do której przywiązane są liczne odpusty.

WIELKI CZWARTEK.

W dzień wielkiego Czwartku obchodzi się pamiątka ustanowienia niepokalanej ofiary Mszy świętej i Najświętszego Sakramentu. Pamiątka ta, jako dowód największej ku nam Boskiej miłości i zadatek naszej nieśmiertelności i chwały, wywołuje uczucie najwyższej wdzięczności i wesela; dla tego, na początku Mszy świętej śpiewa się radosny hymn anielski: *Chwała na wysokości Boga*. (*Gloria in excelsis Deo*).

Lech zaraz też Kościół święty przypomina, że tenże dzień był początkiem bolesnej męki Zbawiciela, i wigilią Jego śmierci, na znak przeto głębokiego smutku znowu nabożeństwo przybiera cechę żaloby; uciszają się odtąd dzwony kościelne aż do wielkiej Soboty, dla wyrażenia tego, iż Apostołowie zamilkli i pociękali, gdy Pan Jezus został wydany w ręce nieprzyjaciół.

Podczas mszy świętej błogosławią się śś. Oleje używane przy sprawowaniu Sakramentów: Chrztu i Bierzmowania, Kapłaństwa i Ostatniego Namaszczenia, także do poświęcenia kościelnych naczyń i w niektórych innych okolicznościach. Poświęcenie to śś. Olejów odbywa się z wielką uroczystością przez Biskupa, w asystencji dwunastu Kapłanów przedstawiających tyłuż Apostołów. Biskup z Kapłanami, przez trzykrotne tchnienie nad naczyniem z Olejami wyrażają usilną prośbę do Boga, aby moc Ducha Świętego zstąpiła na nie, naśladując w tem Chrystusa Pana, który tchnął na Apostołów

przy udzieleniu im ducha Świętego. Ta cześć, którą potem oddają Oleom śś. przez trzykrotne przyklęknięcie przed nimi i ich pozdrowienie, odnosi się do samego Boga, jako Dawcy łask wszelkich.

W Wielki Czwartek jeszcze odbywa się obrzęd umywania nóg dwunastu ubogim w celu naśladowania w tem przykładu i pokory Zbawiciela. Po Mszy świętej obnażają się ołtarze, dla wyrażenia wielkiej żałoby, i na przypomnienie tej okoliczności, że Pan Jezus był zwleczony z szat swoich, i obnażony przed przybiciem do krzyża.

W tym dniu także, pod koniec Mszy świętej wnosza się Najświętszy Sakrament do tak zwanej *Ciemnicy*. Odtąd wierny zaczynają odbywać Stacje czyli odwiedzać groby, obchodząc różne kościoły w miastach. Zwyczaj to jest bardzo chwalebny; przezeń pobożni chrześcijane pragną przeprosić niejako i uczcić Pana Jezusa za te cierpienia i zniewagi, jakich doznawał na bolesnej drodze w czasie męki, będąc włóczonym do różnych miejsc i osób w Jeruzolimie. Lecz w ostatnich trzech dniach Wielkiego Tygodnia nie powinni ograniczać swej gorliwości na samem odwiedzaniu grobów, ale prócz tego powinny znajdować się na wspólnem kościelnem nabożeństwie, rannem i wieczornem i modły swoje stosować do zamiarów Kościoła świętego

WIELKI PIĄTEK.

Wielki Piątek słusznie może się nazywać największym i najświętszym dniem w całym roku, bo w nim odnawia się pamiątka najważniejszego zdarzenia w całej dziejach świata. Śmierć Boga-Człowieka za grzesznych ludzi jest arcydziełem Boskiej wszechmoicy i mądrości, przez które i nieskończona Sprawiedliwość Miłosierdzia nieskończone odniosły tryumf w walce o los grzesznika.

W wielki piątek z powodu smutku jaki obudza krzyżowa śmierć Chrystusa, nie odprawuje się Msza święta jako znamionująca pewną radość i pociechę; Kapłan celebrujący w czasie podniesienia, przedstawuje ku czci ludu hostią poświęconą we Mszy Wielkiego Czwartku, i ją przyjmuje w Komunii Świętej.

W tym dniu Kościół święty modli się publicznie za wszystkich ludzi nawet za Żydów i Pogan, dla okazania, iż Chrystus Pan umarł za wszystkich, wyrażając przez to pragnienie, aby wszyscy ludzie nawrócili się i zostali uczestnikami zasług śmierci Chrystusowej. Dnia tego także ma miejsce obrzęd uczczenie Krzyża ś., dla wyrażenia uczuć wdzięczności, i zarazem żalu i boleści, iż grzechy nasze ściągnęły wyrok śmierci na Zbawiciela—tudzież dla wynagrodzenia obleg i zniewag czynionych Panu Jezusowi w czasie Jego męki i śmierci na krzyżu.

Przez to uczczenie drzewa krzyża, oddaje się cześć samemu Jezusowi, który z miłości ku nam chciał wisieć na nim.

WIELKA SOBOTA.

W Wielką Sobotę rozpamiętywa się tajemnica pogrzebu Pana Jezusa i zstąpienie Jego do piekieł. Lecz razem też Kościół ś., w tym dniu, okiem wiary widzi już Chrystusa Pana wychodzącego z grobu i tryumfującego nad śmiercią i piekłem; dla tego we Mszy ś. wyraża swą radość, śpiewając hymn Anielski, powtarzając wesoło Alleluja, i uderzając we dzwony.

Nabożeństwo Wielkosobotnie rozpoczyna się od święcenia ognia, wykrzeszonego z kamienia; co jest symbolem, że Jezus Chrystus mocą własną przywróci sobie życie i wstanie z grobu, w którym zostając, był jakby zgaszoną światłością świata. Potem poświęca się wielkanocna świeca czyli paschał, będący godłem Chrystusa zmartwychwstałego i tryumfującego. W tym dniu także odbywa się poświęcenie wody do Chrztu ś., dla tego, że według dawniejszej bościelnej karności, Chrzest ś. publicznie udzielany był katechumenom w Wielką Sobotę.

ZMARTWYCHWSTANIE PAŃSKIE.

Najradośniejsza Uroczystość Wielkanocna zaczyna się od wspaniałego obrzędu *Rezurekcji*, podczas której kapłan celebrujący wysławia w modlitwie Zbawiciela, iż zmartwychwstaniem swoim stał się zwycięzcą śmierci i piekła, i proroctwo o sobie spełnił, za co niebo i ziemia wielką się ciesząc radością, oddaje mu pokłon i uwielbienie;—błaga go potem za chrześcijanami, aby powstawszy z grzechów, Jego męki i zmartwychwstania stali się uczestnikami. Procesja, na której trzykroć się obchodzi kościół, jest wyrażeniem tryumfu Chrystusa i wielkiej radości wiernych. Na czele procesji niesiony jest krzyż, stułą czerwoną przepasany, który przypomina krwawą mękę Chrystusa, jako przyczynę jego uwielbienia przez zmartwychwstanie; bo dla tego że Jezus Chrystus unizył się, stawszy się posłusznym aż do śmierci krzyżowej; przeto i Bóg wywyższył go i darował mu imię, które jest nad wszelkie imię. Obok krzyża obnoszoną jest figura Chrystusa zmartwychwstałego, z chorągiewką w ręku, na znak Tryumfu i zwycięstwa Zbawiciela nad śmiercią i czartem. Po procesji, kapłan, podnosząc krzyż, potrzykroć ogłasza zmartwychwstanie Chrystusa, słowy: *Powstał Pan z grobu; na co Chór opowiada: Który za nas wisiał na drzewie krzyża. Zapalona gruba świeca, zwana Paschałem, także jest figurą zmartwychwstałego i tryumfującego Chrystusa; wkładane w nią, w formie krzyża, pięć gran kadzidła, wyobrażają wonności któremi*

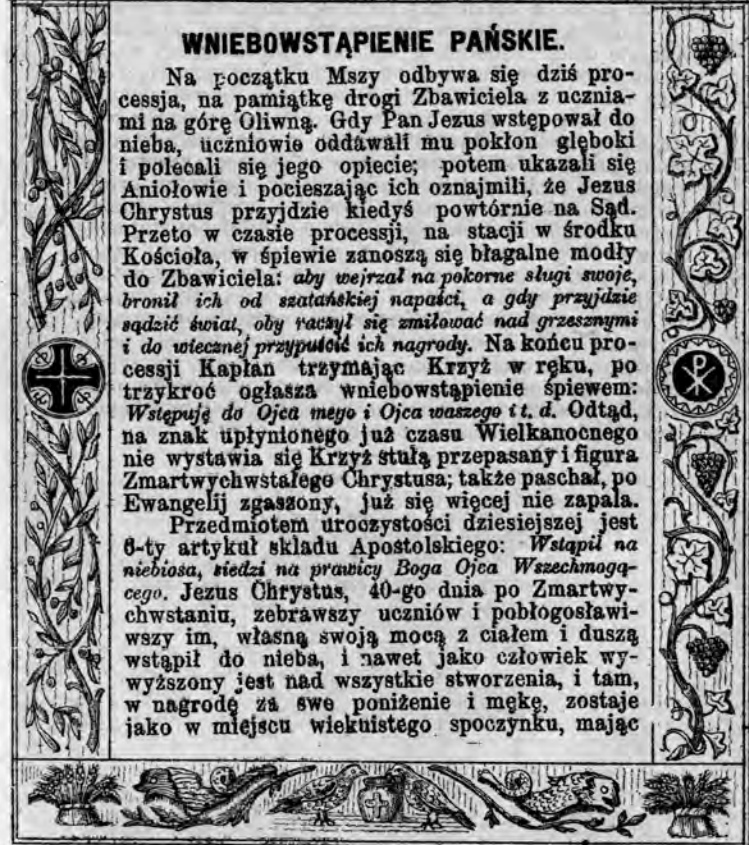
ciało Jezusa Chrystusa było namaszczone, i pięć ran, po których bliźni zachowane były i na uwielbionym ciełe. Przed Wilką Mszą drugi raz odbywa się processja, na znak chwały i tryumfu Jezusa Chrystusa, i na pamiątkę tych podróży, który Apostołowie i święte niewiasty odbywali do Jego grobu, i na rozkaz dany przez Anioła, do Galilei, gdzie mieli oglądać Zmartwychwstałego Chrystusa. W czasie nabożeństwa bardzo często powtarzane jest radosne *Alleluja*, co z hebrajskiego znaczy: *Chwalcie Pana*; kolor ozdób ołtarza i ubiorów kapłana jest biały, jako godło czystości i niewinności, które Zbawiciel przywrócił nam przez swoją śmierć i Zmartwychwstanie. W czasie Wielkanocnym, rozciągającym się aż do Zielonych Świątek, jest zwyczaj modlenia się (a mianowicie przy odmawianiu Antyfony: *Wesel się królowo*, lub *Anioł Pański*) stojąc, na pamiątkę zmartwychwstania Jezusa i na znak radości; co też zachowuje się i w każdą niedzielę. Albowiem wszystkie Niedziele biorą początek od Niedzieli Wielkanocnej, i są jej nieustannem powtarzaniem i jakby tylekrotną Wielkanocą. Ztąd uroczystość Wielkanocna może się uważać jako święto wielkuiste, i przeto jest jakby figurą i obrazem święta błogosławionej wieczności, gdzie wiecznie brzmi odgłos wesolego *Alleluja*.

WNIEBOWSTĄPIENIE PAŃSKIE.

Na początku Mszy odbywa się dziś processja, na pamiątkę drogi Zbawiciela z uczniami na górę Oliwną. Gdy Pan Jezus wstępował do nieba, uczniowie oddawali mu pokłon głęboki i polecali się jego opiece; potem ukazali się Aniołowie i pocieszając ich oznajmili, że Jezus Chrystus przyjdzie kiedyś powtórnie na Sąd. Przeto w czasie processji, na stacji w środku Kościoła, w śpiewie zanoszą się błagalne modły do Zbawiciela: *aby wejrzał na pokorne slugi swoje, bronil ich od szatańskiej napaści, a gdy przyjdzie sądzić świat, oby raczył się zmiłować nad grzesznymi i do wiecznej przypisać im nagrody*. Na końcu processji Kapłan trzymając Krzyż w ręku, po trzykroć ogłasza wniebowstąpienie śpiewem: *Wstępuję do Ojca mego i Ojca waszego i t. d.* Odtąd, na znak upłynionego już czasu Wielkanocnego nie wystawia się Krzyż stulą przepasany i figura Zmartwychwstałego Chrystusa; także pascha, po Ewangelij zgaszony, już się więcej nie zapala.

Przedmiotem uroczystości dzisiejszej jest 6-ty artykuł składu Apostolskiego: *Wstąpił na niebios, siedzi na prawicy Boga Ojca Wszchemogącego*. Jezus Chrystus, 40-go dnia po Zmartwychwstaniu, zebrawszy uczniów i pobłogosławiwszy im, własną swoją mocą z ciałem i duszą wstąpił do nieba, i nawet jako człowiek wyższony jest nad wszystkie stworzenia, i tam, w nagrodę za swe poniżenie i mękę, zostaje jako w miejscu wiekuistego spoczynku, mając

udział w mocy i chwale Boga Ojca. Razem z sobą wprowadził do nieba i dusze sprawiedliwych, zostające dotąd w otchłani, które nawidził był i pocieszył zstąpiwszy do piekiel, w czasie gdy ciało jego zostawało w grobie.

Ludzka natura, w pierwszym Adamie upadła, w Adamie drugim została w sposób najdoskonalszy *naprawioną*. Albowiem Jezus Chrystus zjednoczywszy się z naturą naszą przez Wcielenie, *męką swoją i śmiercią* odkupił ją z niewoli grzechu i czarta; *przez zmartwychwstanie swoje* strawił w niej i zniszczył wszystko to, co miała w sobie śmiertelnego; *Wniebowstąpieniem zaś* swoim, czystą już, uwielbioną i nieśmiertelną umieścił w wiecznym królestwie niebieskiem. Pamiątka przeto dzisiejszej uroczystości jest wielce radosną, albowiem Wniebowstąpienie Jezusa Chrystusa było chwilą najdoskonalszego *Jego i razem naszego tryumfu i cwały*; gdyż ludzka nasza natura wstąpiła z Nim do Nieba i posiadała wiekiustą chwałę, do której przez grzech pierworodny utraciła była prawo. Rozważaj o chrześcijaninie wielką godność swoją! i pełen ufnej wdzięczności mężnie zdążaj ku Niebu, ojczyźnie twojej, gdzie odkupiciel twój zgotował dla ciebie mieszkanie, i łaskawie oczekując na ciebie, jest wszechmocnym twoim pośrednikiem i obrońcą.

ZESŁANIE DUCHA ŚWIĘTEGO.

Na processji przed Wielką mszą, na stacji w środku kościoła, śpiewa się hymn: *Veni Creator* czyli *Przyjdź Duchu Ś.* Przez ten obrządek przypominamy i naśladujemy Apostołów, z Najświętszą Marią Panną i innymi uczniami zgromadzonych w Wiczerniku, i z gorącością modlących się o zstąpienie Ducha Ś. Na końcu processji kapłan śpiewa po trzykroć: *Wzłmijcie Ducha Świętego, których odpuszcicie grzechy, są im odpuszczane.* Powtarzając te słowa Zbawiciela wyrzeczone do Apostołów, Kościół św. przypomina szczególniejszą łaskę Ducha św., udzieloną Biskupom i Kapłanom do rozgrzeszania w Sakramencie pokuty. Dawniej w niektórych kościołach, gdy śpiewano hymn *Veni kreator* przed *Tercją*, przypadającą na godzinę dziewiątą, o której na Apostołów Duch Ś. zstąpił, rozrzucono w kościele bukiety róż czerwonych i innych kwiatów jako przypomnienie ognistych języków, pod postacią których pokazał się Duch Ś. nad głowami Apostołów. Zład zapewne i u nas powstał zwyczaj, na znak tej radosnej pamiątki, ozdabiania kościołów i domów zielonemi drzewkami i kwiatami. Razem zwyczaj ten bardzo stosownie wyraża pierwszy i główny skutek zstąpienia Ducha Ś. do serc ludzkich. Albowiem za odebraniem jego łaski wnet nadprzyrodzone życie duszy zaczyna się pojawiać, wzrastać i zieleńić błogimi owocami cnót chrześcijańskich. W starym także zakonie, na pamiątkę ogłoszenia prawa na górze Synai 50-go dnia po wyprowadzenia

Żydów z niewoli Egipskiej, z rozkazu Boga obchodzono święto Pięćdziesiątnicy, i składano w tym dniu na ofiarę pierwiastki owoców w imieniu całego narodu. Było to figurą dzisiejszej naszej uroczystości, przypadającej 50-go dnia po Zmartwychwstaniu Chrystusa i wyzwoleniu nas z niewoli czartowskiej grzechu. Dziś Duch Św., zstąpiwszy na Apostołów i innych wyznawców Chrystusowych zgromadzonych w Wieczerniku, poświęcił ich jako pierwiastki rodu ludzkiego i ogłosił prawo Nowego Zakonu, prawo miłości i łaski, prawo mające z Ducha Ś. tę skuteczność, iż w sercach wiernych obudza najczulsze przywiązanie i ufność ku swemu Prowadawcy Jezusowi Chrystusowi. Święto przeto dzisiejsze, po uroczystości Wielkanocnej, jest największe i najradośniejsze, albowiem jest jakby *dniami urodzin* matki naszej Kościoła, którego Duch Ś. jest Boskim Poświęcicielem i Pocięzycielem i razem wszechmocnym stróżem i Obróncą.

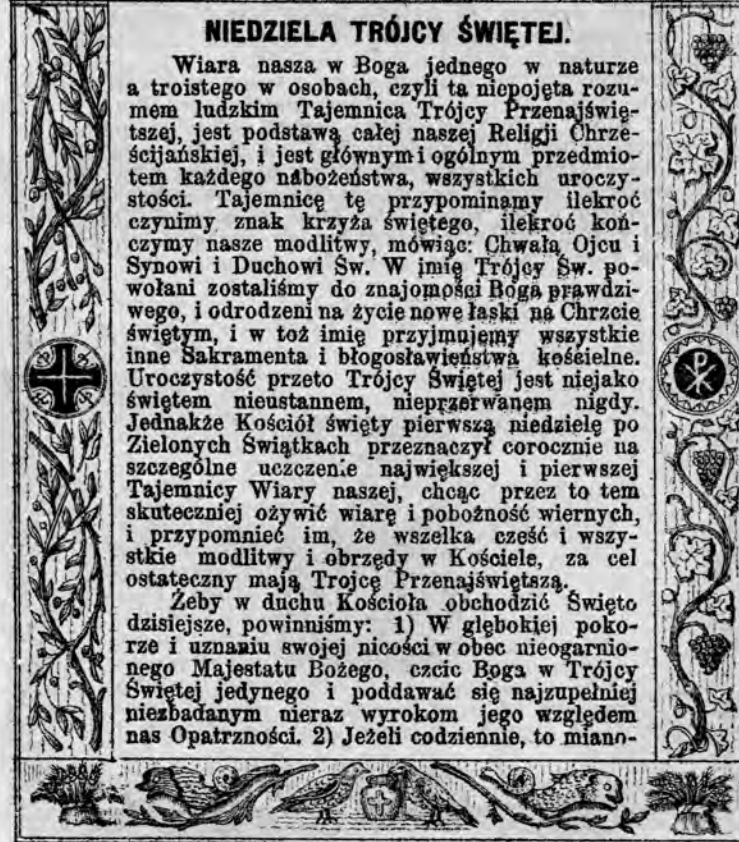
Dzisiaj więc mianowicie ze szczególniejszą wdzięcznością rozważać mamy to niepojęte dobrodzieństwo, przez które we chrzcie ś., zostaliśmy *żywymi Kościołami Ducha Ś.*; i obudzając wstręt do grzechu, który nas zstrąca z tak wysokiej godności, błagać powinniśmy Ducha Świętego aby wyrwał na zawsze prawo Jezusa w sercach naszych.

NIEDZIELA TRÓJCY ŚWIĘTEJ.

Wiara nasza w Boga jednego w naturze a tróistej w osobach, czyli ta niepojęta rozumem ludzkim Tajemnica Trójcy Przenajświętszej, jest podstawą całej naszej Religii Chrześcijańskiej, i jest głównym i ogólnym przedmiotem każdego nabożeństwa, wszystkich uroczystości. Tajemnicę tę przypominamy ilekroć czynimy znak krzyża świętego, ilekroć kończymy nasze modlitwy, mówiąc: Chwała Ojcu i Synowi i Duchowi Św. W imię Trójcy Św. powołani zostaliśmy do znajomości Boga prawdziwego, i odrodzeni na życie nowe łaski na Chrzczenie świętym, i w toż imię przyjmujemy wszystkie inne Sakramenta i błogosławieństwa kościelne. Uroczystość przeto Trójcy Świętej jest niejako świętem nieustannem, nieprzerwanem nigdy. Jednakże Kościół święty pierwszą niedzielę po Zielonych Świątkach przeznaczył corocznie na szczególnie uczczenie największej i pierwszej Tajemnicy Wiary naszej, chcąc przez to tem skuteczniej ożywić wiarę i pobożność wiernych, i przypomnieć im, że wszelka cześć i wszystkie modlitwy i obrzędy w Kościele, za cel ostateczny mają Trojce Przenajświętszą.

Zeby w duchu Kościoła obchodzić Święto dzisiejsze, powinniśmy: 1) W głębokiej pokorze i uznaniu swojej nicości w obec nieogarnionego Majestatu Bożego, czcić Boga w Trójcy Świętej jedynego i poddawać się najzupełniej niezbadanym nieraz wyrokom jego względem nas Opatrzności. 2) Jeżeli codziennie, to miano-

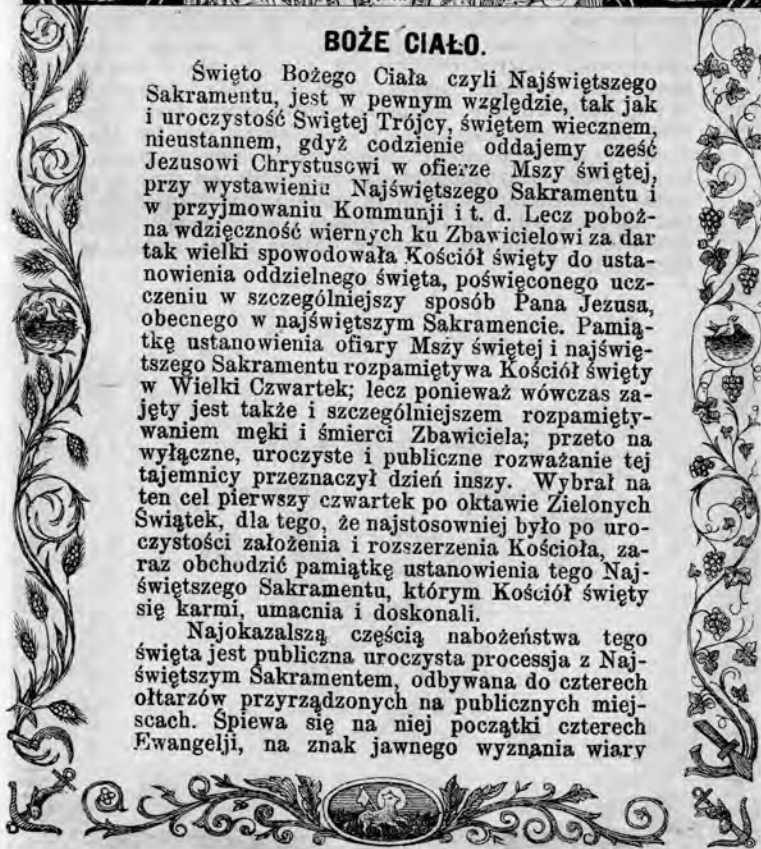
wicie dzisiaj powinniśmy złożyć nieskończoną wdzięczność Bogu Ojcu, że nas stworzył; Bogu Synowi że nas odkupił i Bogu Duchowi Świętemu, że nas poświęcił, i odnawiać w pamięci to, cośmy Mu obiecali na Chrzcicie świętym, na którym przez łaskę staliśmy się przysposobionymi synami Jego. 3) Powinniśmy naśladować Trójcę Świętą w jej świętości i miłości, bo na jej obraz i podobieństwo jesteśmy stworzeni, i sam Bóg woła do nas: *Bądźcie świętymi, bo ja jestem świętym* (Lev. II, 44). I jak miłość trzech osób Trójcy Świętej zależy na doskonałym zawsze ich zjednoczeniu i na czynieniu zawsze dobrze wszystkim stworzeniom, tak podobnie i my powinniśmy miłować się wzajemnie najdoskonalej, żeby jedno było w nas *serca i jedna dusza*; o co prosił Zbawiciel w modlitwie za uczniami swymi, *aby byli jedna, jako i my jedno jesteśmy*. (Jan. r. 17, 22).

BOŻE CIAŁO.

Święto Bożego Ciała czyli Najświętszego Sakramentu, jest w pewnym względzie, tak jak i uroczystość Świętej Trójcy, świętem wiecznem, nieustannem, gdyż codzienie oddajemy cześć Jezusowi Chrystusowi w ofierze Mszy świętej, przy wystawieniu Najświętszego Sakramentu i w przyjmowaniu Komunii i t. d. Lecz pobożna wdzięczność wiernych ku Zbawicielowi za dar tak wielki spowodowała Kościół święty do ustanowienia oddzielnego święta, poświęconego uczczeniu w szczególniejszy sposób Pana Jezusa, obecnego w najświętszym Sakramencie. Pamiątkę ustanowienia ofiary Mszy świętej i najświętszego Sakramentu rozpamiętywa Kościół święty w Wielki Czwartek; lecz ponieważ wówczas zajęty jest także i szczególniejszem rozpamiętywaniem męki i śmierci Zbawiciela; przeto na wyłączone, uroczyste i publiczne rozważanie tej tajemnicy przeznaczył dzień inny. Wybrał na ten cel pierwszy czwartek po oktawie Zielonych Świątek, dla tego, że najstosowniej było po uroczystości założenia i rozszerzenia Kościoła, zaraz obchodzić pamiątkę ustanowienia tego Najświętszego Sakramentu, którym Kościół święty się karmi, umacnia i doskonali.

Najokazalszą częścią nabożeństwa tego święta jest publiczna uroczysta processja z Najświętszym Sakramentem, odbywana do czterech ołtarzów przyrządzonych na publicznych miejscach. Śpiewa się na niej początki czterech Ewangelji, na znak jawnego wyznania wiary

naszej w tę najświętszą Tajemnicę, której Chrystus Pan nauczał opowiadając Ewangelię po wsiach i miasteczkach, które obchodził. Processję w tym dniu ustanowiono na znak zwycięstwa i tryumfu odniesionego przez Kościół święty nad nieprzajaciami tej Tajemnicy, i dla poświęcenia naszych publicznych placów, ulic i domów obecnością Boskiego Gościa, który wszędzie, gdzie przybywa, rozlewa hojne błogosławieństwa swych łask i darów. Na znak świętej radości i najgłębszej czci ku Zbawicielowi obecnemu w tym Sakramencie miłości, pobożny jest zwyczaj przyozdabiania domów i placów i posypywania ulic kwiatami. Wiernym znajdującym się pobożnie tak na procesji, jak i na rannem i wieczornem nabożeństwie w czasie całej oktawy Bożego Ciała, nadane są liczne odpusty.

ŚŚ. APOSTOŁÓW PIOTRA I PAWŁA.

Według historycznych podań, śś. Piotr i Paweł Apostołowie, nie tylko w jednym roku, ale i jednego dnia i tejże godziny, w Rzymie, gdzie jednocześnie ogłaszali Ewangelię Chrystusową, ponieśli śmierć męczeńską, za prześladowania Nerona, r. 67 po narodzeniu Chrystusa. Dniem tym był 29 Czerwca; dla tego corocznie w tym dniu obchodzimy uroczystą pamiątkę błogosławionego zejścia z tego świata tych męczenników i Apostołów: ś. Piotra jako postanowionego od Chrystusa głową ś. Kościoła, i ś. Pawła jako wybranego na Apostoła pogan.

Odpowiednio do celu dzisiejszego nabożeństwa, powinniśmy składać dzięki Bogu, iż raczył nam dać tych wielkich Apostołów za nauczycieli swojej Religji, i błagać Go o łaskę, iżbyśmy za ich przyczyną i pod ich opieką mogli zachowywać wiernie tę naukę, którą zostawili dla nas w życiu, śmierci i pismach swoich.

NAWIEDZENIE N. P. M.

2 Lipca.

Marja Panna, dowiedziawszy się od Anioła zwiastującego jej tajemnicę Wcielenia Syna Bożego, że i Elżbieta, krewna jej, cudownie w starości poczęła syna, spiesznie udała się w drogę w celu uczczenia Elżbiety przez powinszowanie jej nowej łaski Boga, i w celu stania się jej pożyteczną przez swoje usługi. Na pamiątkę tych odwiedzin obchodząc Święto Nawiedzenia N. Marji Panny, powinniśmy z Kościołem świętym szczególnie rozważać przykład pokory i bezinteresownej miłości bliźniego, jaki nam została Marja, i razem błagać Boga, aby za jej przyczyną raczył nas nawiedzać łaską swoją tak, jak przez jej obecność napełnił Elżbietę Duchem Świętym, i poświecił i oczyścił od grzechu pierworodnego ś. Jana Chrzciciela, który w żywocie matki swej rozweselił się na przyjście Marji Panny ze Zbawicielem.

Marja Panna, będąc nazwana od świętej Elżbiety *blagosławioną i matką Boga*, pełna świętej radości i pokory dziękowała Bogu, że ją wywyższył i że, według obietnic danych Abrahamowi i potomkom jego, zesłał na świat Odkupiciela, mówiąc: Wielbi dusza moja Pana i t. d. (Magnificat). Hymn ten w modlitwach niespornych odmawia się stojąc, na znak radości i uszanowania. Kościół święty pragnie, iżbyśmy przejęci temiż uczuciami Marji Panny, i używając tychże słów, które ona wymawiała mając już w łonie swem Jezusa Chrystusa, wielbili Boga składając mu dzięki za niewysłowione dobrodziejstwo Odkupienia, zlewające na nas największe błogosławieństwo, bo obdarzające przywilejem synowstwa Bożego.

WNIĘBOWZIĘCIE N. M. P.

(15 Sierpnia).

Najświętsza Marja Panna, według podania powszechniej przyjętego, umarła w Jerozolimie, w 23 roku po Wniebowstąpieniu Pańskim. Zaraz po tem błogosławionem zaśnięciu i złożeniu jej w grobie, na głos Boży zmartwychwstała, i razem już z duszą i ciałem wzięta została do nieba, gdzie umieszczona na prawicy Jezusa, wywyższona jest nad chóry Anielskie i ogłoszona Królową wszystkich Świętych. Przedmiotem przeto i celem uroczystości dzisiejszej jest uczczenie błogosławionej śmierci Najświętszej Bogarodzicy, jej zmartwychwstania i wzięcia do Nieba.

Jako wyrażenie radości swej i tryumfalnego wniścia do górnego Syonu zmartwychwstałej Marji, wierni przynoszą dziś do poświęcenia ziola i kwiaty; podobnie jak niegdyś rzesa ludu, z palmami w rękę, spotykała Jezusa, jako Króla tryumfalnie wjeżdżającego do Jerozolimy. A może w zaprowadzeniu tego zwyczaju miano wzgląd i na starożytne podanie, według którego, gdy Apostołowie, trzeciego dnia po pogrzebie Bogarodzicy, otworzyli jej grób, żeby raz jeszcze ją oglądać, wtedy na miejscu, gdzie spoczywało jej niepokalane i święte ciało, znaleźli rosnące wykwitłe lilije, te godła jej dziewięczej czystości i niewinności. Zamiar Kościoła w poświęcaniu tych ziół i kwiatów okazuje się z ducha modlitwy.

Przejęci najwyższem weselem z tak wielkiego szczęścia i chwały Marii, tej Królowej Niebieskiej i matki naszej, z synowską ufnością w potrzebach duszy i ciała udawajmy się o pomoc do tej potężnej Pośredniczki naszej i jedynej Szafarki łask Boskich, i składając jej codziennie hołd czci pobożnej, mianowicie dzisiaj prosimy ją o łaskę szczęśliwej śmierci, i połączenia się z nią w chwale niebieskiej.

Modlitwa.

Odpuść Panie, prosimy Cię, grzechy sług Twoich, abyśmy, którzy przez nasze uczynki podobać Ci się nie możemy, za przyczyną Matki Syna Twego, a Pana naszego, zbawienia dostapili. Który żyjesz i królujesz na wieki wieków. Amen.

NARODZENIE N. M P.

(8 Września).

Jak ludzie błądzący w ciemnościach nocy, radują się wielce gdy ujrzą wschodzącą jutrzenkę, zapowiadającą rychły wschód słońca; tak chwila przyjścia na świat błogosławionej nad wszystkie stworzenia Marii Panny, przyniosła radość wszystkiemu światu, albowiem wkrótce po tem z niej się narodził pożądany od narodów Zbawiciel, który rozweselił wszystkich, oświecając ich promieniami swej łaski i prawdy. Marija Panna była córką ŚŚ. Joachima i Anny. Przy poczęciu swem była niepokalana i w ciągu całego życia żadnego nie popełniła grzechu. Ona pierwsza z niewiast dała z siebie najdoskonalszy wzór wszelkiej świętobliwości; najczystsza miłość Boga i bliźniego, były dla niej jedyną pobudką wszystkich jej czynów. Przeto obchodząc z Kościołem świętym pamiątkę jej Narodzenia, powinniśmy dziękować Bogu, iż udarował ją pełnością łaski, i przyzodobił wszystkimi cnotami, tak, iż zasłużyła być Matką Odkupiciela, i ze czcią uwielbiając Marię, pobudzać się do jej naśladowania.

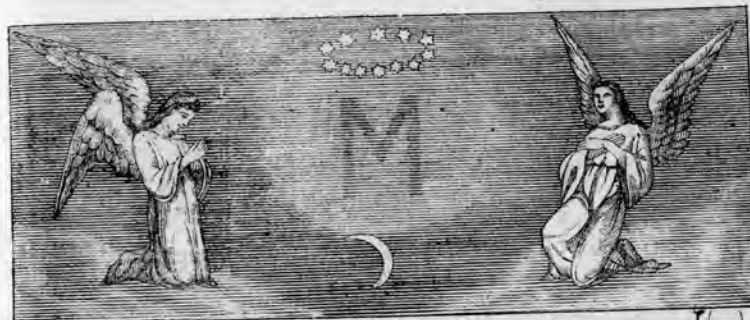

OFIAROWANIE N. M. P.

(21 Listopada).

Święci Joachim i Anna, przez długi czas będąc bezdzietni, uczynili ślub, że jeśli Bóg da im dziecko, poświęcą mu je na służbę w jego przybytku. Jakoż, w dwudziestym roku małżeńskiego pożycia zostawszy rodzicami, pierwszego swego dziecięcia, Marji Panny, stosownie do uczynionej przedtem Bogu obietnicy, gdy córka ich miała już lat trzy umieścili ją w liczbie panien przebywających przy jerozolimskim kościele. Marja Panna, według podania, zostawała tam przez lat jedenaście, i w czasie tym uczyniła ślub wiecznej czystości. W czternastym roku życia, będąc posłuszna objawionej sobie woli Boga, wróciła do Nazaretu i poślubiona została Ś. Józefowi.

Pamiętka Zaślubienia N. Marji P., w kościelnem nabożeństwie obchodzi się 23 Stycznia. Dzisiejsze zaś Święto Ofiarowanie N. M. P. obchodzi się na pamiętkę dnia, w którym zaprowadzona była do kościoła jerozolimskiego, i tam jako najczystsza Oblubienica poświęciła siebie najzupełniej i na zawsze niebieskiemu Oblubieńcowi. Idąc za przykładem Marji, powinniśmy codzień pobudzać się do kochania Boga nadewszystko, odnawiając śluby nasze, na Chrzcicie ś. uczynione, przez które wyrzekłszy się urocyście świata ciała i czarta, obiecaliśmy służyć jednemu Bogu.

ŚWIĘTO IMIENIA MARJI PANNY.

(W niedzielę między Oktawą Narodzenia M. P.).

Święto Imienia Marji w całym Kościele zaczęto obchodzić, z zalecenia papieża Innocentego XI, w r. 1683, na pamiętkę oswobodzenia Chrześcijaństwa z pod jarzma Muzułmanów wskutek odniesionego nad nimi zwycięstwa pod Wiedniem przez Króla Jana III, który przed wyprawą polecał się szczególnej opiece Marji, i potem powodzenie tej wojny Jej zawdzięczał.

Imię *Marja* z hebrajskiego, jak wykładają Ojcowie święci, może znaczyć: 1. *Bóg jest z rodu mego.* 2. *Monarchinię*, albowiem ona zostawszy matką Jezusa Chrystusa, podziela z nim berło i koronę. 3. *Gwiazdę morza*, gdyż jako żeglarze za wskazówką gwiazdy kierują, nawę ku pożądanemu portowi, tak chrześcijanie, za przewodnictwem Marji, po burzliwym morzu tego świata bezpiecznie dążą do ziemi im obiecaniej, do ojczyzny niebieskiej. 4. *Morze goryczy*, z powodu niewysłowionych boleści, których doświadczała przez cały ciąg swojego żywota, a z właszcza gdy współcierpiała z Chrystusem, stojąc u jego krzyża. 5. *Nadzieję*, bo wszystkiego spodziewać się możemy po jej macierzyńskiej miłości, i ktokolwiek jej zaufa, nie zginie.

ŚWIĘTO MARJI PANNY RÓŻAŃCOWEJ.

(W 1 Niedziele Października).

Na początku XIII wieku, raz modlącemu się ś. Dominikowi objawiła się N. Bogarodzica i nauczyła go nabożeństwa, którą nazywamy Różańcem, zapewniając go, że pobożne odmawianie przez wiernych tej modlitwy wyjedna u Boga skuteczną łaskę do nawrócenia kacerzy i innych zatwardziałych grzeszników. Jakoż wkrótce okazały się cudowne skutki tej modlitwy. Ztąd Kościół św. zachęcał wiernych do odmawiania tego nabożeństwa, przywiązując doń liczne odpusty, i zawsze zaleca je jako nabożeństwo wielce nauczające i zbawienne. Różaniec przypominając najgłówniejsze tajemnice z życia Chrystusa Pana i Najświętszej jego Matki, ożywia w nas wiarę, a okazując niewysłowioną miłość Boga w dziele naszego Odkupienia porusza serca do wzajemnej miłości i wdzięczności.

W roku 1571 dnia 7 Października, za Ś. Piusa V Papieża, chrześcijańskie wojska, oddawszy się pod szczególniejszą opiekę N. Panny, odniosły zupełne zwycięstwo nad Muzułmanami, najzaciętszymi nieprzyjaciółmi zwycięzców Chrystusa, zniszczywszy ich flotę w zatoce Lepante, niedaleko Aten, właśnie w tym samym czasie, kiedy bractwa Różańcowe odbywały procesje i zanosiły zwykłe modły do Pana Jezusa i N. Panny. Dla uwiecznienia tej pamiętki, na podziękowanie Bogu za te dobrodziejstwa i pomnożenie czci wiernych ku N. Pannie, ustanowione zostało Święto N. Marji Panny Zwycięskiej, albo Różańcowej. Do Litanji Loretańskiej dodano tę prośbę: *Wspomożenie wierznych, módl się za nami.*

ŚWIĘTO OPIEKI N. M. P.

(W 2-gą niedzielę Listopada).

Marja Panna, jako Matka Boga, wszystko może u niego uprosić; i jako matka nasza wszystko chce dla nas wyjednać. Ona, po Bogu, jest najpotężniejszą i najłaskawszą naszą Opiekunką. Ona zawsze najchętniej i najskuteczniej wstawia się za nami do Syna swego a naszego Zbawiciela. Przeto Kościół ś. pragnąc, aby wierni z synowską ufnością uciekali się we wszystkich potrzebach duszy i ciała do orędownictwa tej Panny błogosławionej i potężnej Królowej nieba i ziemi, oprócz wielu innych uroczystości, ustanowił na jej cześć i szczególne Święto *Opieki Marji.*

Modlitwa.

Prosimy cię Panie, użyż sługom twoim daru niebieskiej łaski: ażeby, jako owoc żywota błogosławionej Dziewicy stał się dla nich początkiem zbawienia, tak pożądana uroczystość Jej Opieki obfitszym pokojem ich obdarzyła. Przez Pana naszego Jezusa Chrystusa, który z Tobą żyje i króluje na wieki wieków. Amen.

ŚWIĘTO ANIOŁÓW STRÓŻÓW.

(2 Października).

Według nauki objawionej Religji, liczba Aniołów, podzielonych na dziewięć chórów, jest niepojęcie wielka. Ze względu na tę mnogość duchów niebieskich, otaczających tron Najwyższego, Pismo święte Boga nazywa *Panem Zastępów*, czyli wielkich niepoliczonych wojsk. Święci Aniołowie w niebie wielbią nienastannie Boga, są jego najposłusznieszymi sługami i posłańcami, bronią ludzi na ciele i duszy, strzegąc ich i upominając do dobrego. Pan Bóg używa ich niekiedy do oznajmienia ludziom swojej woli i czynienia cudów dla nich. Oni wstawiają się za nami do Boga, ofiarują Bogu modlitwy nasze, są opiekunami, czyli stróżami całego Kościoła, krajów, miast i każdego człowieka.

W dzień 29 Września obchodzi się szczególne nabożeństwo na cześć wszystkich Świętych Aniołów, a szczególnie Ś. Michała Archaniola, który jest uważany za opiekuna całego Kościoła i za księcia i wodza wszystkich innych. Dzień zaś 2-gi Października przeznaczony jest na szczególne uczczenie Aniołów Stróżów. Obchodząc w duchu Kościoła te święta, powinniśmy: 1. składać dzięk Bogu, że, przez zasługi Jezusa Chrystusa, powołał nas do społeczności Aniołów, i starać się być uczestnikami ich szczęśliwości niebieskiej, przez naśladowanie ich miłości, posłuszeństwa, czujności, czystości i gorliwości o cześć Bożą. 2. Pamiętać na wielką godność duszy naszej i bliźnich naszych, i otaczając uszanowaniem wewnętrznym i zewnętrznym każdego z ludzi, strzedz się kogokolwiek z nich zgorszyć, czyli stać się im powodem do grzechu, bo Aniołowie ich (ich stróże i mściciele) zawsze widzą oblicze Boga w niebie.

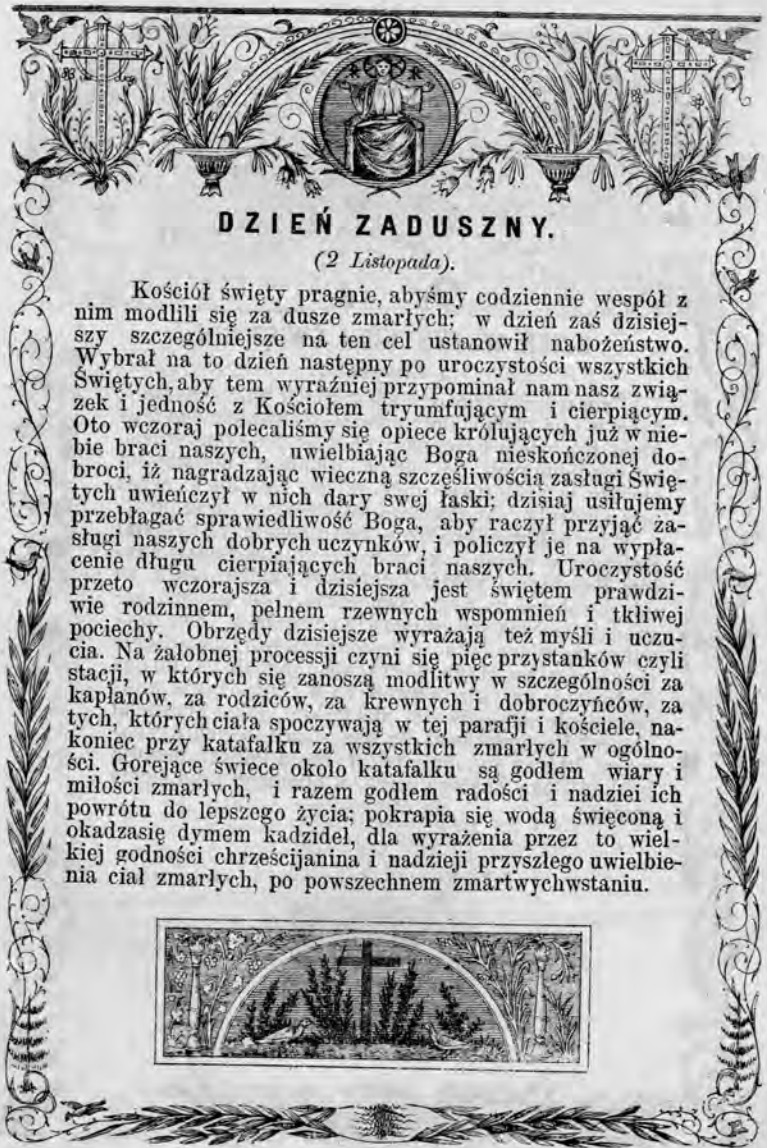

DZIEŃ WSZYSTKICH ŚWIĘTYCH.

(1 Listopada).

Uroczystość dziesiąta jest wielce radosną, albowiem w niej obchodzimy pamiątkę chwalebne go tryumfu tak wielu braci naszych w Jezusie Chrystusie, przyzdobionych od niego wieńcem niezwiędłej chwały w królestwie niebieskiem. Kościół ś. przez ustanowienie nabożeństwa dziesiątego pragnie: 1. Abyśmy oddawali należną cześć razem Wszystkim Świętym w niebie, jako wiernym sługom i przyjacielom Pańskim, i składali najwyższe dzięki Bogu, że udarował ich za życia swą łaską, a po śmierci nagroził wieczną szczęśliwością i chwałą. 2. Chce ożywić naszą wiarę i ufność w pośrednictwo i wstawienie się za nami Świętych. 3. Pragnie pobudzić nas do naśladowania przykładu Świętych. 4. Chce ożywić w nas pragnienie szczęśliwości niebieskiej, jaką Zbawiciel obiecał i przygotował dla wszystkich swoich wyznawców, którzy podobnie jak wybrani Pańscy, usiłują kochać Boga z całego serca, a bliźniego jako siebie samego.

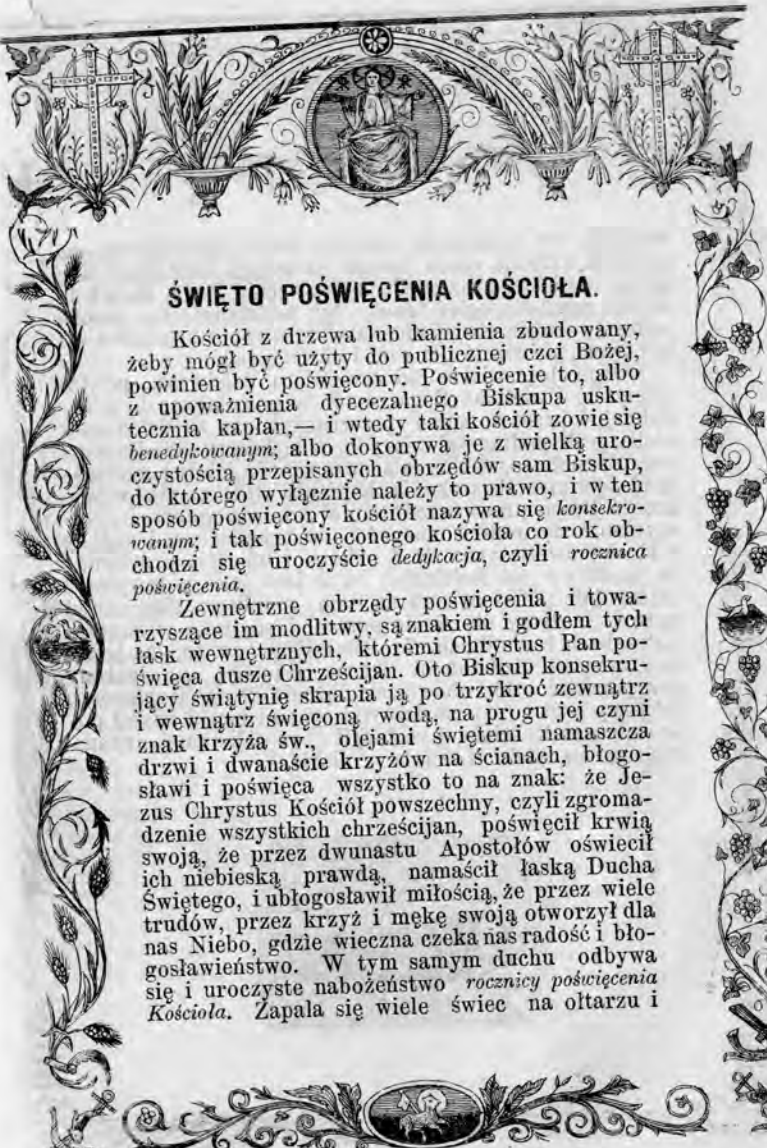

DZIEŃ ZADUSZNY.

(2 Listopada).

Kościół święty pragnie, abyśmy codziennie wespół z nim modlili się za dusze zmarłych; w dzień zaś dzisiejszy szczególniejsze na ten cel ustanowił nabożeństwo. Wybrał na to dzień następny po uroczystości wszystkich Świętych, aby tem wyraźniej przypominał nam nasz związek i jedność z Kościołem tryumfującym i cierpiącym. Oto wczoraj polecał nam się opiece królujących już w niebie braci naszych, w wielbując Boga nieskończonej dobroci, iż nagradzając wieczną szczęśliwością zasługi Świętych uwieńczył w nich dary swej łaski; dzisiaj usiłujemy przebłagać sprawiedliwość Boga, aby raczył przyjąć zasługi naszych dobrych uczynków, i policzył je na wypłacenie długu cierpiących braci naszych. Uroczystość przeto wczorajsza i dzisiejsza jest świętem prawdziwie rodzinnem, pełnem rzewnych wspomnień i tkliwej pociechy. Obrzędy dzisiejsze wyrażają też myśli i uczucia. Na żalobnej processji czyni się pięć przystanków czyli stacji, w których się zanoszą modlitwy w szczególności za kapłanów, za rodziców, za krewnych i dobroczyńców, za tych, których ciała spoczywają w tej parafji i kościele, nakoniec przy katafalku za wszystkich zmarłych w ogólności. Gorejące świece okolo katafalku są godłem wiary i miłości zmarłych, i razem godłem radości i nadziei ich powrótu do lepszego życia; pokrapia się wodą święconą i okadzą się dymem kadzidel, dla wyrażenia przez to wielkiej godności chrześcijanina i nadziei przyszłego uwielbienia ciał zmarłych, po powszechnem zmartwychwstaniu.

ŚWIĘTO POŚWIĘCENIA KOŚCIOŁA.

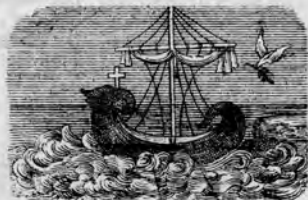
Kościół z drzewa lub kamienia zbudowany, żeby mógł być użyty do publicznej czci Bożej, powinien być poświęcony. Poświęcenie to, albo z upoważnienia dycecezalnego Biskupa uskutecznia kapłan, — i wtedy taki kościół zowie się *benedykowanym*; albo dokonywa je z wielką uroczystością przepisanych obrzędów sam Biskup, do którego wyłącznie należy to prawo, i w ten sposób poświęcony kościół nazywa się *konsekrowanym*; i tak poświęconego kościoła co rok obchodzi się uroczystością *dedykacją*, czyli *rocznicą poświęcenia*.

Zewnętrzne obrzędy poświęcenia i towarzyszące im modlitwy, są znakiem i godłem tych łask wewnętrznych, które Chrystus Pan poświęca dusze Chrześcijan. Oto Biskup konsekrujący świątynię skrapia ją po trzykroć zewnątrz i wewnątrz święconą wodą, na prugu jej czyni znak krzyża św., olejami świętymi namaszcza drzwi i dwanaście krzyżów na ścianach, błogosławi i poświęca wszystko to na znak: że Jezus Chrystus Kościół powszechny, czyli zgromadzenie wszystkich chrześcijan, poświęcił krwią swoją, że przez dwunastu Apostołów oświecił ich niebieską prawdą, namaścił łaską Ducha Świętego, i ubłogosławił miłością, że przez wiele trudów, przez krzyż i mękę swoją otworzył dla nas Niebo, gdzie wieczna czeka nas radość i błogosławieństwo. W tym samym duchu odbywa się i uroczyste nabożeństwo *rocznicy poświęcenia Kościoła*. Zapala się wiele świec na ołtarzu i

ścianach, dla oznaczenia radości, którą sprawuje w nas nadzieja wniścia czasu swego do owego wiecznego Kościoła w niebie, i razem dla oświadczenia Bogu, że jak te świece zapalone ogniem trawi, tak podobnież my gotowi jesteśmy znosić cierpliwie wszelkie utrapienia i nawet samo życie poświęcić dla czci i chwały Jego.

Obchodząc wielce radosne święto dzisiejsze, powinniśmy: 1) Uwielbiać Boga za to, że powołał nas do wiary świętej, i przez to samo przeznaczył nas na dziedziców nieba, jeśli podług tej wiary żyć będziemy. 2) Dziękować Bogu za to, że dozwala nam mieć kościoły i zgromadzać się w nich dla szukania zbawienia. 3) Okazywać wdzięczność Bogu, przez uszanowanie ku świątyniom, i przyczynianie się według możności do ochędóztwa i ozdoby tych domów Bożych. 4) Z ochotą i ufnością przybywać na modlitwy do kościołów, bo w nich jako w miejscach szczególnie poświęconych na dom modlitwy, skuteczniej uprosić możemy dla siebie pomoc i pociechę w naszych potrzebach i smutkach. 5) Pamiętając na to, że jesteśmy żywymi Kościołami Ducha Świętego, powinniśmy przypominać sobie obowiązek dążenia do świętobliwości, żebyśmy byli i tu prawdziwymi synami matki naszej powszechnego Kościoła, i zasłużyli być członkami tryumfującego na wieki Kościoła w niebie.

SPIS RZECZY.

	<i>Strona</i>
Przedmowa	3.
Objasnienie rysunkow	4.
Kalendarz Kościelny	9.
Nauka o modlitwie	53
Dzień Niedzielny	67.
Niedziela 1 Adwentu	69.
Niepokalane Poczęcie N. M. P.	71
Boże Narodzenie	73.
Nowy Rok	75.
Święto Trzech Królów	77.
Oczyszczenie N. M. P.	79.
Święto ś. Józefa Oblubieńca N. M. P.	81.
Zwiastowanie N. M. P.	83.
Wielki Czwartek	85.
Wielki Piątek	87.
Wielka Sobota	88.
Zmartwychwstanie Pańskie	89
Wniebowstąpienie Pańskie	91.
Zesłanie Ducha Świętego	93.
Niedziela Trójcy Świętej	95.
Boże Ciało	97.
SS. Apostołów Piotra i Pawła	99.
Nawiedzenie N. M. P.	100.
Wniebowzięcie N. M. P.	101.
Narodzenie N. M. P.	103.
Ofiarowanie N. M. P.	104.
Święto Imienia Marji Panny	105.
Święto Marji Panny Różańcowej	106.
Święto opieki N. M. P.	107.
Święto Aniołów Stróżów	108.
Dzień wszystkich Świętych	109.
Dzień zaduszny	110.
Święto Poświęcenia Kościoła	111.